

10. Adalete erişim – genel bakış

Uluslararası insan hakları hukukuna göre devlet, herhangi bir ayırım gözetmeksizin herkesin din ve inanç özgürlüğü hakkına saygı duymalı, korumalı ve desteklemelidir. Ancak deneyimlerden biliyoruz ki pek çok insanın haklarına saygı duyulmuyor veya bu haklar korunmuyor! O halde, din ve inanç özgürlüğü ihlal edildiğinde ne yapabiliriz? Din ve inanç özgürlüğüne saygılı olan daha adil toplumlar inşa etmek için çalışmanın pek çok farklı yolu vardır. Adalete erişim ile ilgili bu beş vidomuzda, din ve inanç özgürlüğü ihlallerini durdurmak ve adalete ulaşmak için yasal sistemleri ve kurumsal unsurları nasıl kullanabileceğimize odaklanacağız. Ayrıca Forb internet sitemizde savunma, farkındalığın artması ve ihlallerin belgelenmesi gibi din ve inanç özgürlüğünü gerçekleştirmeye yönelik çalışmalarda uygulanabilecekçeşitli yöntemleri gösteren film ve materyallere de ulaşabilirsiniz.

Din ve inanç özgürlüğünün ihlal edilmesi halinde, adalete erişmek için yasaları ve kurumları nasıl kullanabiliriz? Tahmin edebileceğiniz gibi bu, küresel düzeyde cevaplanması epeyi zor bir sorudur, çünkü cevap neredeyse tamamen sizin kim olduğunuza, ne tür bir ihlal ile karşılaştığınıza ve nerede yaşadığınıza bağlıdır. Bu, pek adil bir durum gibi görünmeyen durumun bazı nedenleri var. İnsan hakları sözleşmelerini imzaladıkların da bu haklara saygı duyacaklarını, koruyacaklarını, destekleyeceklerini belirten hükümetler uygulamaları ile bunu sağlamalıdır. Haklarınız ihlal edildiğinde yerel ve ulusal adalet makamlarınabaşvurabilmelisiniz. Yerel ve ulusal düzeyde adalet erişimine sahip olmalısınız.

Günümüzde bazı ülkelerin adalet sistemleri insan haklarını iyi korumaktadır. - Ancak birçok ülkede adalet sistemi içinde azınlık vakalarıyla ilgilenmeyi reddeden polisler, yasalardan ziyade kendi önyargılarına dayanarak yargıda bulunan hakimler veya davaların görülmesi için gerçekten uzun bekleme süreleri gibi problemler vardır. - Ve bazı ülkelerde, hükümet, polis kuvveti ve yargı sistemi gibi yasayı temsil edenlerce adalet baltalanmakta ve insanlara baskılar uygulamaktadır. Bu halde, yerel ve ulusal düzeyde adalete erişemediğimizde ne yapabiliriz?

Bir kez daha söylemek gerekirse, bu nerede yaşadığınıza bağlıdır. Dünyanın bazı yerlerinde örneğin “Amerikalı kıtası İnsan Hakları Mahkemesi”, “Afrika İnsan ve Halkların Hakları Mahkemesi” veya “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi” gibi bölgesel mahkemelerbulunmaktadır. Bu mahkemeler devletler üzerinde bağlayıcı olan hükümler verirler.

Küresel düzeyde ise Birleşmiş Milletler insan hakları sistemine de yönelebiliriz. Ancak bölgesel mahkemeler ve küresel sistemler bir hükümete karşı tavsiye veya eleştiri yönünden bağlayıcı hükümler vermiş olsalar da bu hükümlere ve tavsiyelere bazen uyulmaz. Bunun asıl nedeni, hükümetleri yasalarını, politikalarını ve uygulamalarını değiştirmeye mecbur edecek uluslararası bir kolluk kuvvetinin olmamasıdır. Devlet bunları uygulamayı seçmedikçeİnsan Hakları Yasaları hükümleri sadece teoride kalıp uygulanmadığı için bu yasalar ‘bağlayıcı olmayan hukuk’ olarak anılmaktadır. Pek çok hükümet kendi insan hakları uygulamalarını geliştirmek istemektedir ve uluslararası eleştirilere de duyarlıdır. Ancak uluslararası insan hakları hukukunun küresel ve bölgesel düzeyde ulusal yasalar kadar geçerli yaptırımları olamayacağını da unutmamak önemlidir. BM Güvenlik Konseyinin BM bayrağı altında askeri müdahale emri verebildiğini düşünürsek, Birleşmiş Milletlerin küresel bir kolluk

kuvveti olup olmadığı sorusu aklınıza gelmiş olabilir. Gerçekte bu türlü müdahaleler çok fazla değildir, çünkü kısmen Güvenlik Konseyi üyelerinin farklı siyasi çıkarları olduğundan, konseyi müdahale kararları almaya yönlendirmek zordur. Ve Konsey karar aldığı anda ise askeri birlikler sadece uluslararası güvenliğe karşı bir tehdit olduğunda gönderilmektedir. Görevleri genellikle insan hakları anlaşmalarına uyulmasını sağlamak değildir.

Ayrıca, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (ICC) hükümetlerin insan haklarına uymalarını sağlayan küresel bir mahkeme olup olmadığını da merak ediyebilirsiniz. Ancak Uluslararası Ceza Mahkemesi, sadece devlet liderleri veya ordu mensupları gibi bireylerinişlediği soykırım, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlar gibi çok ağır ve sistematik suçları yargılamakta ve bu suçlara yönelik hükümler vermektedir. Tarih bize, askeri müdahalelerden ziyade insan hakları sistemini hükümetlerin iyi niyetle vegönüllü olarak güçlendirmesinin en akıllı yol olduğuna inanmamız için birçok neden sunuyor.

Toplumları insan haklarına saygılı, bu hakları koruyan ve destekleyen bir şekilde yapılandırmak genellikle uzun, sancılı ve düş kırıklıklarına neden olan bir süreçtir. Bu süreç, yerel ve ulusal makamların adalet sistemlerinde, politikalarında ve uygulamalarında ve aynı zamanda sıradan insanların zihinlerinde insan haklarına yönelik bilgiyi ve saygıyı oluşturmayı da kapsamaktadır. Süreç aynı zamanda, günlük hayatlarımızda bu ilkelere duyduğumuz saygı ile, siz ve biz gibi insanların TALEPLERİ ve DAVRANIŞLARI aracılığıyla insan haklarını bir gerçeklik haline dönüştürmeyi de içermektedir. İnsan haklarını bir gerçekliğe dönüştürmek için birçok insan ve örgüt mücadele etmektedir. Hindistan'da bir örgüt, Birleşmiş Milletlerin Hindistan'da insan haklarının nasıl korunduğuna dair yapacağı incelemenin öncesinde, Hıristiyanlara ve Müslümanlara yönelik ihlallere ve ayrımcılığa dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, BM incelemesi süresince 20'den fazla ülke Hindistan hükümetine din ve inanç özgürlüğü hakkında eleştiriler yöneltmiştir.

Özetleyecek olursak: Ulusal hükümetler insan hakları anlaşmalarını imzalamışlar ise yerel ve ulusal bağlamda insan haklarına saygı gösterilmesini sağlamaktan sorumlu olmuşlardır. Bu nedenle, insan hakları ihlal edildiğinde, adalet içinde çözümler bulmak için yerel ve ulusal adalet sistemlerine başvurmak gereklidir. Bu sistemler yerelde çalışmadığında ise bölgesel veya küresel insan hakları mahkemelerine ve sistemlerine de yönelebilmeliyiz. Ancak uluslararası mahkemeler ve makamlar hükümetlere karşı bağlayıcı olan hükümler verse de veya hükümetlere yönelik eleştiriler getirseler de, bu mahkemelerin hak ihlallerini durdurmak ve insanları korumak için hükümetleri güç ile zorlayıcı yöntemleri bulunmamaktadır. İnsan haklarına uyulmasını sağlamakla görevli bir uluslararası kolluk kuvveti yoktur. Yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeyde adalete erişim konusunu daha yakından incelemek için, bu konular ile ilgili olarak web sayfamızda bulabileceğiniz ayrı videoları izleyin.

Telif Hakkı SMC 2017